

MUISTILISTA SARJAKUVAN TEKEMISEEN

1 Kuvien käyttö

Kun piirrät tai kuvaat itse kuvat sarjakuvaasi, syntyy tekijänoikeus kuviin sinulle. Erilaiset sarjakuva-, piirros- tai muut hahmot ovat tekijänoikeuden suojaamia teoksia. Jos käytät toisen tekemiä piirroksia tai kuvia, tarvitset yleensä tekijän luvan.

Voit käyttää toisten tekemiä kuvia

- a) Tekijän luvalla
- b) Creative Commons-lisenssillä: Tekijä on voinut sallia kuviensa käytön CC- eli Creative Commons-lisenssillä. Lisenssiehdot kertovat, miten kuvaa saa käyttää.
- c) Kopiointiluvalla: Koulussa tehtävässä työssä voit kopioida kuvia oppilaitoksille hankitulla kopiointiluvalla kirjoista, lehdistä ja netistä, jos et aio jakaa työtäsi netissä.

Jos teet sarjakuvan vain omaan käyttöösi, saat käyttää mitä kuvia vain ilman tekijän lupaa. Mutta tällöin sarjakuvaa ei saa muuhun tarkoitukseen, esimerkiksi jakaa netissä tai somessa.

2 Kuvaaminen

Voit tehdä sarjakuvan myös valokuvista. Julkisella paikalla saa kuvata, myös ihmisiä. On hyvän tavan mukaista pyytää aina lupa kuvissa olevilta henkilöiltä kuvaamiseen ja jakamiseen netissä tai somessa. Muistathan, että loukkaavia kuvia ei saa jakaa. Yksityisessä tilassa, esim. jonkun kotona, tulee aina pyytää kuvauslupa.

3 Tekstikatkelmien käyttö

Yksittäinen sana tai lausahdus ei yleensä ole suojattu. Siten voit käyttää omassa sarjakuvassasi tunnettujakin lausahduksia. Kuitenkin on hyvä huomata, että esimerkiksi kirjan nimi saa suojaa sekaannusta vastaan ja joskus lyhytkin riittävän omaperäinen ilmaisu on katsottu olevan suojattu. Lisäksi joidenkin tuotteiden ja palveluiden nimet voivat olla suojattuja tavaramerkkeinä, jolloin niiden käyttö edellyttää lupaa.

Omaan työhönsä voi ottaa lainauksia eli sitaatteja. Sitaatin tarkoitus on havainnollistaa ja selventää omaa työtä. Lainaus merkitään aina lainausmerkeillä ja mainitaan tekijä ja lähde.

4 Kunnioitetaan toisten tekijänoikeuksia

Kun käytät toisen tekemiä teoksia, muistathan merkitä tekijän nimen ja lähteen.

Teosten muunteluun tarvitaan tekijän lupa. Ideoita tai toisen tekemää teosta voi kuitenkin käyttää oman työnsä inspiraation lähteenä, mutta toisen tekemää työtä ei saa kopioida tai jäljentää. Idea hyödyntämällä voi tehdä uuden itsenäisen ja omaperäisen teoksen. Tekemäsi työn pitää kuitenkin erota alkuperäisestä teoksesta niin, ettei se ole samaistettavissa alkuperäiseen teokseen.

